15. పడవ ప్రయాణం

—పాలగుమ్మి పద్మరాజు

పొద్దు కుంకిన తరవాత లోకమంతా దిగులుగాఉంది. పడవ మెల్లగా నీటిమీద జారుతోంది. నీరు పడవపక్కని కలకలమంటూ రాసుకుంటోంది. చూపుమేరలో జీవ సంచలనం లేని ప్రపంచకం నిశ్శబ్దంగా జుమ్మంటోంది. ఆ ధ్వనిచెవులకు వినపడక దేహాన్నంతసీ తాకుతుంది. మనస్సులో లోపల అది నిండుగా కంపిస్తున్నట్టు ఉంటుంది. అప్పుడు ఏదో బ్రతుకుచివరి ఆఖరయిపోతున్న నిస్పృహ, ప్రశాంతమయిన నిరాశ మనస్సులో నిండుకుంటాయి. దూరంగా చెట్లు అస్పష్టంగా, మాయగా పడవతోకూడా నిశ్చలంగా ముందుకిసాగుతాయి. దగ్గరగా ఉన్నచెట్లు తలలు విరబోసుకున్న పెద్ద దెయ్యాల్లాగా జీబురుమంటో వెనక్కినడుస్తాయి. పడవ కదలదు. కాలవగట్టు కదులుతుంది. నా చూపులు చొచ్చుకుని చొచ్చుకుని నీటిలోకి చూస్తాయి. అందులో ప్రతిబింబించిన చీకటిని చీల్చుకుని చూస్తాయి. నక్షత్రాలు మెల్లగా కెరటాల మీద వివశంగా ఉయ్యాలలూగుతాయి. కన్ను తెరచి నిద్రపోతాయి.

గాలిలేదు. పడవ లాగేతాడు, మునిగర్ర చప్పుడయి నప్పుడల్లా బిగువుగా, వొదులుగా అవుతోంది. పడవ వెనకభాగంలో పొయ్యిలో నిప్పుమండుతోంది. అప్పుడప్పుడు రప్పుమంటోంది. అప్పుడప్పుడు తగ్గిపోతుంది. లోపలికి ఊరినసీరు చేదతో తోడి ఒకకుర్రవాడు కాలవలోకి పారబోస్తున్నాడు. పడవలోపల ఏవేవో బస్తాలున్నాయి. ధాన్యం, బెల్లం, ఉప్పు, చింతపండు వగైరా. పడవటాపుమీద నేను వెల్లగిలపడు

కున్నాను. పడవలోపలనించి చుట్టపొగలు, ఏదో సంభాషణ కలిసి మెల్లగా తాపీగా అన్నిదిక్కులకీ వ్యాపిస్తున్నాయి. గుమాస్తా కూచున్న గదిలో గుడ్డిదీపం కొద్దిగా కునుకుతోంది. పడవసాగుతోంది.

''ఏయి పడవా ? ఈ గట్టుకిరానీ! ఈ గట్టుకి !" అని ఎవరో పిలిచారు.

పడవగట్టుకి జేరడంతోనే ఇద్దరు ఎక్కారు. పడవ ఆ పక్కకి కొంచెం వొరిగింది.

''టాపుమీద కూకుంటాంలే !'' అంది ఆడగొంతుక.

"ఇన్నాళ్ళా ఏడపోయావే ? కనమట్టంలేదు" అన్నాడు చుక్కాని కాస్తున్న మనిషి.

''ఇజానగరం. ఇశాకపట్టణం, మావోడూ నేనూకలిసి తిరిగొచ్చాం. అప్పన్న కొండకెల్లాం''

''ఏడబోతన్నా ?''

''మందపాక పోతన్నాం మరిదీ ! కులాసగున్నావా ? గుమాత్తాగారు పాతోరేనా ?''

''ఆ !''

మగవాడు టాపుమీద అడ్డదిడ్డంగా పడుకుని ఉన్నాడు. అతని నోట్లోచుట్ట పక్కకి పడిపోతే ఆడమనిషి తీసి ఆర్పేసింది.

''ఒరేయి ! నెగిసి కూకోరా !"

"నోరుముయ్యి.... నెంజా ! నేను తాగాననుకుంటున్నావా ? ముక్కలిరగదంతాను.'' ఒక పక్కనించి ఇంకోపక్కకి తిరిగి పడుకున్నాడు. ఆడది అతని వొంటిమీద గుడ్డకప్పింది. తనోచుట్ట తీసి అంటించింది. అగ్గిపుల్ల రప్పుమన్నప్పుడు ఆమెముఖం చూశాను. నల్లగావున్నముఖం ఎర్రగా వెలిగింది.

ఆమెగొంతుకలో మగజీర ఉంది. ఆమె మాట్లాడు తున్నప్పుడు చనువుగా ఒప్పిస్తున్నట్టుగా ఉంటుంది. ముఖం అందమయినది కాదు. జుట్టు చెదిరిపోయినా ముఖంలో ఏదో పెద్దమనిషి తరహాఉంది. నల్లటి రవిక ఉన్నట్టు తెలియడంలేదు. చీకట్లోకూడా ఆమెకళ్లు మేలుకున్నట్టు మెరుస్తున్నాయి. అగ్గిపుల్ల వెలుగులో పక్కని పడుకున్న నన్ను చూసింది.

"ఈ పక్కనెవరో పడుకున్నార్రా !" అని మగవాణ్ణి తట్టి లేపింది.

''తాంగోమే నెంజా. గొడవెడితే డొక్కలూడదంతాను'' మగవాడు అతిప్రయత్నంమీద కొంచెం దూరంగా జరిగాడు.

ఇంతలో దీపంపైకెత్తి గుమాస్తా పడవపక్కని నిలబడిచూశాడు. ''ఏమేరంగీ, ఈడెవడు ?" అని అడిగాడు.

''మావోడండి, బాబ్బాబు, రిమార్కురాయించండి'' అంది రంగి.

''పద్దాలే దింపెయ్యి ! దొంగ తొత్తుకొడుకుని. నీకు బుద్ధి లేదూ ! మళ్ళీ ఆణ్ణి పడవెక్కించా ? తాగుబోతోణ్ణి''

''నే తాగందే. ఎవరంట నే తాగానంటా ?" అన్నాడు పద్దాలు.

"ఒరే దింపెయ్యండర్రా ! ఎందుకెక్కనిచ్చారీణ్ణి ! చిత్తుగా తాగున్నాడు.''

"చిత్తుగానేదు. కొంచెం దావత.''

"ఊరుకోరా ! గుమాత్తాగార్రా ! బాబ్బాబు, మండపాక్కాడ దిగిపోతాం."

''గుమాత్తాగారూ ! దండాలండి ! తమ దయండి. నేను తాగనేదు బాబూ !''

"ఏమన్నా అల్లరిచేస్తే కాలవలోకి తోయించేస్తాను జాగ్రత్త !'' గుమాస్తా గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. పద్దాలు లేచికూర్చున్నాడు. నిజానికి ఆట్టే తాగినట్టులేడు.

''కాలవలోకి తోయిం చేత్తాదంట ! నా కొడుకు" అన్నాడు మెల్లగా.

''ఊరుకోరా ! ఇనమడద్ది''

''రేప్పొద్దున్న పడవ సూసుకోమను. యాసాలేత్తాడు. నా కొడుకు"

''ఉస్సు ! ఆ పక్కనెవరో పడుకున్నారు''

"ఎవరు ?... నిద్దరోతన్నారు'' పద్దాలు చుట్ట అంటించాడు.

పద్దాలుకి బొద్దు మీసాలు. కోలముఖం. చాతీ ఎప్పుడూ విరుచుకుని ఉంటుంది. వెన్నెముక ఉండేలు బద్దలాగ వంగి నిలబడుతుంది. మొత్తంమీద మనిషి కొంచెం సన్నంగా నిర్లక్ష్యంగా ఉంటాడు.

పడవ మళ్ళీ నిశ్శబ్దంగా సాగుతోంది. పడవ వెనక భాగంలో నిప్పురగలడంలేదు. సరంగులు తిండి తిన్న గిన్నెలు తాపీగా మాట్లాడుకుంటో కడుక్కుంటున్నారు.

గాలి చలిగా లేదు. అయినా నేను కండువా కప్పుకున్నాను. అనంతమయిన ఆ చీకటికి అసహాయంగా శరీరాన్ని అప్పగించడానికి నాకు భయం వేసింది. గాలి మాత్రం చురుకుగా ఉంది - మెత్తని స్త్రీ స్పర్శలాగ. పడవ నీటిమీద ఎంత మృదువుగా రాసుకు పోతోంది ! చెప్పలేనంత మృదుత్వం, విశాలమైన స్త్రీత్వం ఆ రాత్రిలో నిండుగా ఆవరించుకుని ఉంది. ఆ కౌగిలిలో నాకు చిరకాలం నాటి విషాద గాథలు మెల్లగా ఆప్యాయంగా జ్ఞాపక మొస్తున్నాయి— అనాదినుంచీ మగవాణ్ణి లాలించి పోషించిన స్త్రీత్వపు గాథలు.

నాకు కొంచెం దూరంలో రెండు చుట్టలూ ఎర్రగా కాలుతున్నాయి. జీవితం బరువుగా అక్కడ కూర్చుని ఆలోచించుకుంటూ చుట్టకాలుస్తున్నట్టు నాకు అనిపించింది.

"వొచ్చేదేవూరు?" అన్నాడు పద్దాలు.

''కాల్దారి'' అంది రంగి.

"ఇంకా శానాదూరముంది"

''ఇయ్యాల జాగత్తుంద్రా. వొద్దు వొద్దు. ఈలుసూసుకుని తరవాత? ఏరా నామాటినవూ?" రంగి జాలిగా బతిమాలుతూ అడిగింది.

''బెదురు నెంజకి"- అన్నాడు పద్దాలు. అంటూ ఆమె పక్కలో వేలెట్టి పొడిచాడు.

''అమ్మో!" అందిరంగి. అని తన్మయంగా ఆకాశంలోకి ముఖమెత్తి చీకట్లోకి చూసింది. ఆ స్పర్శ శాశ్వతంగా ఉండిపోవాలని కోరుతున్నట్టుగా ఆమె ముఖపెత్తింది.

నాకు క్రమంగా నిద్రపట్టింది. పడవంతా కూడా నిద్రపోతో, నీటివాలుకి మెల్లగా జారిపోతోంది. నాకు కొంచెం దూరంలో ఆ ఇద్దరు వ్యక్తులూ కొంతసేపు గుసగుస లాడుకున్నారు. నాకు నిద్రపట్టినా, పూర్తిగా పట్టలేదు. పడవ నడుస్తున్నట్టు, నీరు జారుతున్నట్టు, చెట్లు వెనక్కి పోతున్నట్టు తెలుసును. పడవ నెవరూ లాగడంలేదు. పడవలోపల అంతా కునుకుతున్నారు. రంగి నా పక్కనించి నడిచి చుక్కాని దగ్గరకు వెళ్లి కూచుంది.

''మరిదీ! ఎల్లాగున్నా?'' అంది.

''నువ్వెల్లాగున్నా?" అన్నాడు చుక్కాని కాసేవాడు.

''ఎన్నెన్ని సిత్తరాలు సూపించాడనుకున్నా మావోడు! చినీమాకెళ్లాం! ఓడల్ని సూశాం! ఓడంటే ఓడకాదు మరిదీ! మావూరంతుంది. మరి సుక్కానెక్కడుందోగాని!'' రంగి అల్లా ఏదో చాలాసేపు కబుర్లు చెపుతో కూర్చుంది. ఆ కబుర్లు నన్ను జోకొడుతున్నట్టున్నాయి.

"పిల్లా! నాకు నిద్దరొత్తందే!" అన్నాడు చుక్కాని కాసే మరిది.

"సుక్కాని నేసూత్తాలే నువ్వలా తొంగో మరిదీ!" అంది రంగి.

పడవ మళ్ళీ మెల్లగా జారిపోతోంది- నిశ్శబ్దంగా. రంగి ఆ నిశ్శబ్దాన్ని కదపకుండా తనగొంతు కెత్తి చల్లగా పాటపాడింది.

''యాడున్నాడో!- నావోడు- యాడున్నాడో!
కూడు గిన్నెలో యెట్టి- కూకుని సూత్తుంటే
నీడల్లె మాపెల్లి నిదరే కంటికిరాదు-యాడున్నాడో''
తేలల్లే కొండెత్తి- తెగకుట్టే సలిగాలికి
నాలోపలంతా బిగిసినాదో మరిదీ!
యెచ్చని నీ వొళ్లు నన్నొత్తితేగాని
సచ్చిపోతానేమొ......యాడున్నాడో''

రంగి గొంతుకలోని మగజీరలో సంగీతముంది. ఆ పాటలో పడుకుని ఉన్న అన్ని ప్రాణులూ ఒకసారి కునికాయి. గడిచిన యుగాల ప్రేమగాథలు వింతగా, మెల్లగా, విషాదంగా ఆ పాటలో కంపించాయి. ఆపాట నీటి వెల్లువై పొంగితే అందులో లోకం చిన్న పడవలాగ తేలిపోయింది. మానవ జీవితం ఈ ప్రణయంతోటి, ఈ విషాదంతోటి బరువుగా, మాయగా, వింతగా అనిపించింది.

నాకు కొంచెం దూరంలో పద్దాలు నెత్తినిముసుగు మూసుకొని కూర్చున్నాడు. కానీ అతనికీ రంగికీ మధ్య కొన్ని యుగాల అంతరమేదో ఉన్నట్టు తోచింది. అతను టాపుదిగి పడవలోకి పోయాడు.

నేను ఒంటరిగా వెల్లగిల పడుకొని చూస్తున్నాను. రంగి అల్లాగే పాడుతోంది.

"గుడియెనక సందులో గుంటున్నా దాని
సడి సెయ్యక నువ్వు దగ్గర జేరితే
గుడియెనక గుంటెవరు ? బావా ?
నడివయసులో నేను కానా!''

నాకు నిద్రపడుతోంది. రంగిపాట అల్లా లోకాలు తిరిగివచ్చి మళ్ళీ మెల్లగా నాగుండెల్లో తగులుతోంది. నాకు నిద్రపట్టింది. నిద్రలో ప్రాకృతికమయిన ప్రణయం నా ముందు గంతులువేసింది. పల్లెటూళ్లలో కాపు పడుచులు తమ ప్రియులతో దాగుడు మూతలాడుకుంటూ పాటలో కలిసిపోయారు. నేనెరుగని ఒకానొక స్వాప్నికలోకం నాముందు నిద్రలో తెరుచుకుంది. అందులో రంగి, పద్దాలు అనేక రూపాలతో తిరుగుతున్నారు. పాట క్రమంగా నా జ్ఞప్తిలోనించి పోయింది. నిద్ర నా మనస్సు తలుపులు మూసింది.

*   *   *   *

పడవలో కొంచెం గొడవయింది. నేను కళ్లు నులుపుకుంటో లేచాను. పడవగట్టుకి చేర్చివుంది. రెండు లాంతర్లు పట్టుకుని సరంగులు కంగారుగా పడవఎక్కి దిగుతున్నారు. గట్టుమీద రంగిని ఇద్దరు గట్టిగా పట్టుకున్నారు. అందులో ఒకడు గుమాస్తా. అతని చేతుల్లో మడిచిన తాడుంది. రంగికి అప్పుడే దెబ్బలు తగిలుంటాయి. నేను చటుక్కుని పడవదిగి గట్టుమీదికి గెంతాను. ఏం జరిగిందని అడిగాను.

''ఆ దొంగనాకొడుకు పారిపోయాడు. సరుకు ఎత్తుకుపోయాడు. ఈ లంజ ఎక్కడో గట్టుకు తార్చింది పడవని. సుక్కాని పట్టుకుంది లంజ :'' గుమాస్తా కోపంగా, చిరాకుగా నిస్పృహతో అన్నాడు.

''ఏం పోయాయి ?'' అని అడిగాను.

"రెండు బెల్లం బుట్టలు, మూడు చింతపండు బుట్టలు. నేనందుకే ఎక్కనివ్వొద్దన్నాను. యజమాని నాకక్కడతాడు నష్టమంతాను. ఎక్కడ దింపుకుపోయాడే ?''

''కాల్దారి కాడండి ? బాబయ్యా !''

''ఛీ ! లంజా ! కాల్దారి కాడ మేం మేలుకునుంటేనే?''

''అయితే నిడదోలు కాడేనండి !''

''ఇదిప్పుడు చెప్పదు. రేపు అత్తిల్లో పోలీసోళ్ల కప్పగిద్దాం ! ఎక్కు, పడవెక్కు.''

''నన్నికక్కడొగ్గెయ్యండి బాబ్బాబు !''

''అట్టే యేసాలెయ్యకు. ఎక్కెక్కు !"గుమస్తా ఆమెను పడవ్వేపుతోశాడు. ఇద్దరు సరంగులు ఆమెను పడవెక్కించారు. "నిద్దర మొకాలు ! జేరారు ! సూసుకోవొద్దూ ! దాని చేతుల్లో సుక్కాని ఎవ రెట్టమన్నారు ! బుద్ధిలేదూ ?" గుమాస్తా అందరిమీదా విసుక్కుని గదిలోకి పోయాడు. రంగిని టాపుమీదికి ఎక్కించారు. ఒక సరంగు ఆమె పారిపోకుండా కాపలావున్నాడు. నేనుకూడా టాపుమీదికి ఎక్కాను. పడవ మళ్ళీ కదిలింది. నేను చుట్టముట్టించాను.

"అయ్యగోరో సుట్ట ఇప్పించరూ !'' రంగి చనువుగా అడిగింది. నేనో చుట్ట, అగ్గిపెట్టీ ఇచ్చాను. ఆమె చుట్ట ముట్టించింది ''మరిదీ ! నన్ను పోలీసోళ్ళ కప్పగించి ఏం లాబం ?''

''గుమాస్తా వొదలడు !'' అన్నాడు సరంగు.

''పద్దాలు నీ మొగుడా ?'' అని అడిగాను.

''మా వోడు'' అంది రంగి.

"దీన్ని నెగదీసుకుపోయాడండి! పెళ్ళాడలేదు. ఆడికి ఇంకో కత్తుంది. ఇప్పుడది ఎక్కడుందే?'' అన్నాడు సరంగు.

''కొవ్వూరులో ఉంది. రంగూ, పొంగూ బాగుందిప్పుడు. నేను తిన్నన్ని తన్నులు తిండే అదీ నా లాగే అవుద్ది. గుడిశేటినెంజ.''

''మరి నీ కింకా వాడితో ఎందుకు?'' అన్నాను నేను.

''ఆడు నావోడండి!'' అంది. అంతా అందులో ఉన్నట్టుగా.

''మరి ఇంకొకత్తితో పోతున్నాడన్నావుగా?''

"నాదగ్గరికిరాకుండా ఎక్కడ పోతాడు? మొగోడి కెంత మందయితే మాత్రమేం? ఆడండి, అయ్యగోరూ! మా రాజండి. అల్లాంటి మనిసిలేడండి మళ్లీని.''

''బాబో! ఆడిసంగతి మీరింకా ఎరగరు. ఇదెంత రంగుగా ఉండేదనుకున్నారు? ఓతూరండి, దీన్ని గుడిసెలోపెట్టి గుడిసి అంటించేశాడు. మగ్గిపోయిందనుకోండి! ఇంకా దీనికి భూమ్మీద నూకలున్నాయిగాని'' అన్నాడు సరంగు.

''అయ్యగోరు! అప్పుడు ఆడు కనమడితే పీకి నులిమేద్దామనుండేది. కాలిన గడోటి ఈపుమీద పడిందండి'' ఆమె వెనక్కి తిరిగి రవిక కొంచెం పైకెత్తింది. తెల్లటిమచ్చ ఆ చీకట్లో కూడా స్పష్టంగా కనబడింది.

"మరి నిన్నిల్లా చేస్తుంటే ఇంకా వాణ్ణి పట్టుకు దేవులాడతావేం?'' అని అడిగాను.

''ఏం చెయ్యను? ఆడుకంటబడితే అన్నీ మరిచిపోయి కరగిపోతాను. ఎంతజాలిగా మాట్టాడతాడని! ఈ సందాల కొవ్వూరులో బయలుదేరాం. దార్లో నన్ను ఎంతోజాలిగా బతిమలాడాడు. ఈ

పడవలో ఎక్కి చేతికిచిక్కిన సరుకుదించి పారెయ్యాలని. నేనుంటేగాని సాగదు. అడ్డదోవనినడిచి మడుగు జేరుకున్నాం...''

"ఎక్కడ దింపేశాడు సరుకు?''

''ఎక్కడో నాకు గుర్తునేదండి''

"దొంగ నెంజ'' అన్నాడు నవ్వుతూ సరంగు. రంగి మొగం చూడాలని నాకు ఎంతో కుతూహలం వేసింది. కాని ఆకటికి చీకట్లో ఆమె మాయమనిషిలాగ అవ్యక్తంగానే ఉండిపోయింది.

పడవ మెల్లగా పాకుతోంది. నడిరాత్రి గడిచిన కొద్దీ గాలి చిరుచలిగా తగులుతోంది. చెట్ల ఆకులు కొద్దిగా కదులుతున్నాయి. మళ్ళీ పడవని సరంగులు లాగుతున్నారు. నా కింక నిద్రపట్టలేదు. కొంత సేపటికి కాపలా వున్న మనిషి కునికి ఒరిగి చివరికి నిద్రపోయాడు. రంగి మాత్రం ఇంక పారిపోయే ప్రయత్నం మానుకుంది. తాపీగా చుట్ట కాలుస్తూ కూర్చుంది.

"నీ కసలు పెళ్ళి అవలేదా?'' అని అడిగాను నేను.

"లేదు. సిన్నతనంలోనే పద్దాలు నన్ను లెగేసుకొచ్చాడు''

"మీదేవూరు?''

"ఈంద్రపాలెం.... అప్పుడు తాగుతాడని నాకు తెలదు...... ఇప్పుడు నేనూ తాగుతాననుకోండి. తాగితే తప్పులేదు. తాగి సావగొడతాడు''

''మరి వొదిలి వెళ్ళిపోకపోయావా?''

''తన్నులు తిన్నప్పుడల్లాగనిపిత్తది. అయినా అంతటి మనిషి లేడండి. మీరెరగరు. ఉత్తప్పుడండి, యెన్నలా కరిగిపోతాడు. వొంద మందితో పోయినా సరే ఆడు. నా కాడికొచ్చి తీరతాడు. నేను లేకపోతే గుండగిలి సచ్చిపోడూ?''

నాకు వింతగా అనిపించింది ఆ అమ్మి తత్వం. వాళ్ళిద్దరికీ మధ్య ఉన్న అనుబంధం ఎల్లాంటిదో నాకు అర్థం గాలేదు. రంగి మళ్ళీ చెప్పడం మొదలెట్టింది.

"మా కిద్దరికీ ఏ పనీ సరిపడింది కాదు, సిగురుకి ఇల్లా దొంగ తనాల్లోకి దిగాం. నాయమ్మొండేది, మొన్న సచ్చిపోయింది. నన్ను తిడుతుండేది. ఓ నాడండి, నా గుడిసికి ఆ నెంజని తీసుకొచ్చాడు"

"ఎవరిని ?"

"ఇప్పుడున్న గుంటని. నా యెదురుగుండా, నా ఇంటో దాంతో తొంగున్నాడు. నా కళ్లెదర ! చిత్తుగా తాగొచ్చాడు. అదీ తాగింది. నా సయితి ! దాని మీదపడి పీకాను. ఆడు నన్ను సావదన్నాడు. అర్ధ రేత్తిరికాడ దాన్నెక్కడకో తీసుకుపోయాడు. మల్లీవొచ్చాడు. నేను తిట్టాను. ఇంటోకి రావద్దన్నాను. గుమ్మంకాడ కూకుని పిల్లోడికన్నా జాలిగా ఏడిచాడు. నా గుండె కరిగిపోయింది. నేను దగ్గరగా జేరితే నన్ను వొళ్ళోకి తీసుకుని నా నానుపేట ఇమ్మన్నాడు. ఎందుకన్నాను ఆ గుంట తెమ్మందన్నాడు. నాకు ఒళ్ళు తెలదు; నానా తిట్లు తిట్టాను. ఏడిచాడు. ఆ గుంటలేకపోతే బతకలేనన్నాడు. నాకోపం ఎక్కువయి పోయింది. గుమ్మంలోంచి గెంటి తలుపేసుకున్నాను. తలుపు గుంజీ గుంజీ సివరికి ఎల్లిపోయాడు నాకు శానాసేపు నిద్దరరాలేదు. కొంచెం కునుకు పట్టేతలికి ఇల్లంటుకుంది. తలుపుపైన గొళ్ళమేసి నడికొప్పం టించాడు. ఎవరూ రాలేదు. నడిరాత్తిరి. నా వొళ్ళంతా మగ్గిపోయింది. తలుపు గుంజీ గుంజీ ఇంక తెలివి తప్పింది. ఇంతలో ఎవరో అవత ల్నించి తలుపు తెరిచారు. మన్నాడు ఆణ్ణి పోలీసోళ్ళట్టుకున్నారు. ఎవరి మీద అనుమానముందో నన్ను చెప్పమన్నారు. ఆడు మాత్రం గాదని కచ్చితంగా చెప్పేశాను. సందేల నాకాడకొచ్చి, ఎంతో జాలిగా ఏడి

చాడు. తాగినప్పుడల్లా ఏడుస్తాడు. ఉత్తప్పుడసలు ఏడుపేరాదు. నవ్వు తుంటాడు. సుక్కడితేసాలు; ఏడుపే. పిల్లోడికన్నా ఎక్కువగా ఏడు స్తాడు. నా నానుపేట లిచ్చేసాను."

"నువ్వింకావాడితో ఎందుకు దిగుతావు ఈ దొంగతనాల్లోకి ?"

"ఏం జెయ్యమంటారు ? ఆడొచ్చి గోలెడితే ?"

"మరి నిన్ను విజయనగరం అక్కడికి తీసుకుని వెళ్ళాడన్నావు?"

"వొట్టిది. ఊరికే అల్లా సెప్పాను. నేనంటే కొంచెం సరంగులికి నమ్మకం. ఇదిగాక రెండుతూర్లు ఈ పడవలో దొంగతనం జరిగింది."

"నిన్నుపట్టుకుంటే పోలీసులు ఏంజేస్తావు ?"

"ఏమీ చెయ్యను. నన్నుపట్టుకుని ఏంజేత్తారు ? నాకాడ దొంగ సొమ్ము లేదు. ఏమో, ఎవరెత్తుకపోయ్యారో. ఓ రోజు కొడతారు. మన్నాడొగ్గేత్తారు."

"పద్దాలునిపట్టుకుంటే ? ఆ దొంగసొమ్ముతో దొరికిపోతే ?"

"ఆడు దొరకడు. ఈ పాటికంతా అయిపోద్ది. ఆడుదొరక్కుం డానే నేను పడవలో ఉండిపోతా."

ఆమె నిట్టూర్పువిడిచి మళ్ళీ మెల్లగా తనలోతను అనుకున్నట్టు చెప్పింది.

"ఈ సొమ్మంతా మళ్ళీ ఆగుంటకే దక్కుడు. దానిమీద మోజు తగ్గేదాకా దాన్నొదలడు. నేను ఈ కట్టాలన్నీని. దొంగనెంజ ! నా ఉసురోసు కుంటడి."

ఆ మాటల్లో నిజంగా ఉద్రేకమేమీ లేదు. ఆమె అతణ్ణి ఉన్నవాణ్ణి ఉన్నట్టుగా అంగీకరించింది. పద్దాలు కోసం ఆమె ఎల్లాంటి పనన్నా చేయడానికి సిద్ధంగావుంది. అది ఒక ఆదర్శమూ కాదు, భక్తికాదు.

ప్రేమా కాదు. ఎన్నో చిత్రమైన సంకీర్ణభావాలతో, ఈసులతో, అనురాగాలతో ఎన్నిటితోనో కలిసిన స్త్రీ హృదయం. అయినా ఆ హృదయం అన్నిటికీ ఫలితంగా ఒకేచోట లగ్నమయివుంది. తన మగవాడి కోసం ఆమె నిరంతరం తపిస్తుంది. కానీ అతడు నిర్దుష్టంగా, నీతిగా నడచుకోవాలని ఆమెకు పట్టింపులేదు. అతని సుగుణాలతో, అవగుణాలతో అతన్ని ఆమె అంగీకరించింది. నాకామె బ్రతుకు బరువనిపించింది. నిజానికి నా బ్రతుకే బరువేమో అంతకంటే.

గాలి అంతకంతకు బాగావీస్తోంది. పడవ కొంచెం వేగంగా పోతోంది. అలసట తీర్చుకున్నలోకం నిద్ర మేలుకోబోతోంది. అక్కడక్కడ పాలికాపులు పొలంగట్లని నడుస్తూ కనబడుతున్నారు. వేగుచుక్క ఇంకాపొడవలేదు. రంగిమోకాళ్ళు ముడుచుకుని ఎటోఅవ్యక్తంగా చూస్తోంది.

"ఆడునావోడు ! ఎన్ని తిరుగుళ్ళు తిరిగినా నావోడు. నా దగ్గరకే వొత్తాడు." అని తనలోతను అనుకుంది. అందులో ఒకఆశ, ఒకధైర్యం ఒక విశ్వాసం తొణికిసలాడాయి. ఆ మాట ఆమెజీవిత సర్వస్వానికి కేంద్రంలాగా అవుపించింది. నేను భయంతో భక్తితో, జాలితో ఆమాట విని ఊరుకున్నాను. అల్లాగ తెల్లవారీదాకా మేమిద్దరం కూర్చున్నాం.

నేను పడవ దిగిపోయేముందు జేబులోంచి ఒక రూపాయితీసి చటుక్కుని ఆమె చేతిలోపెట్టి తొందరగా ఊళ్లోకిపోయాను. ఆమె జవాబు చెప్పీదాకా నేను నిలబడలేదు. ఆమె సంగతి తరవాత ఏం జరిగిందో నాకు తెలియదు.

(జనవరి, 1945)